

Két lázcsillapító, amit ne adj a gyerekeknek, és kettő, amit nyugodtan...

Tudd meg, milyen gyógyszert adhatsz csecsemőkorbán, és melyik készítmény a legveszélyesebb!

A lázat nem mindig tartották ijesztőnek. Az ókoriak örömmel üdvözölték a megemelkedett testhőmérsékletet, mivel úgy hitték, kiegészíti a rossz nedveket.

Még Hippokratész is azt feltételezte, hogy a láz többet használ, mint amennyit árt: a közép-korban időnként szándékosan váltották ki, hogy a szifilisz és a fertőző betegségeket leküzdhessek.

A teljes képhez ugyanakkor az is hozzátartozik, hogy számos rettegett betegség, mint a skarlát is, melynek hallatán még ma is a legtöbb anya megijed, a múltban azért volt halálos, mert a vele járó magas lázat nem tudták csillapítani.

Mindössze száz évvel ezelőtt érkezett meg az első lázcsillapító, az aszpirin, ami nemcsak a betegségek ellen jelentett hatékony fegyvert, de a lázhoz való hozzáállást is megváltoztatta. Ma a legtöbb anya már akkor kétségbeesik, ha 38 fok közeli értéket jelez a hőmérő, és rögtön nyúl a lázcsillapító után. Pedig, mint minden gyógyszer esetében, ezeknek a készítményeknek is lehetnek mellékhatásaik, éppen ezért nem mindegy, hogy melyiket és mikor adod a gyerekeknek.

Mikor van szükség lázcsillapítóra?

Becslések szerint a babáknál a láz 80-90%-ban a kezelést nem igénylő vírusfertőzések miatt alakul ki. Ma a legtöbb orvos hasonló körülmények között nem javasolja a láz gyógyszeres csillapítását, hacsak nem éri el, vagy nem haladja meg a 38,8 fokot. Ha rövid időn belül rohamosan emelkedni kezd, már 38,4-től adhatsz tablettát a gyerekeknek, hiszen az is idő, mire elkezdi hatni, és a kicsi láza abban a fél-háromnegyed órában is tovább emelkedhet. Ha azonban csemétéd betegsége fájdalommal vagy egyéb kellemetlenséggel is jár, a kezelőorvos alacsonyabb hőmérséklet esetén is javasolhat lázcsillapítót.

Amennyiben egyéb betegség mellett jelentkezik láz, vagy tartós az állapot, mindenképpen szükség lehet gyógyszeres kezelésre, természetesen a doktor utasításainak megfelelően. Különösen igaz ez a hóguta esetében, vagyis akkor, amikor fokozatosan egyre magasabbra szökik a baba láza, és korábban tartós hőhatás érte.

Fontos!

Ha a két hónaposnál fiatalabb csecsemő láza 37,8 fok fölé emelkedik, vagy az idősebb gyermek hőmérséklete eléri a 41,1 fokot, azonnal hívd ki az orvost, vagy vidd be csemétédet az ügyeletre.

Mit ne adj a gyerekeknek?

Kisgyerekek esetében az aszpirin lázcsillapítónak mára tabu lett. Kiderült ugyanis, hogy a vírusos fertőzések, többek között az influenza tüneteinek aszpirinnel való kezelése esetén a gyerekeknek nagyobb kockázata van a Reye-szindróma kialakulásának.

A ritka, de életveszélyes betegség az agyat és a májat érinti, az itt keletkező duzzanat és gyulladás pedig végső soron a kicsi életébe is kerülhet. A fokozott kockázat miatt a gyermekorvosok általában azt tanácsolják, hogy a csemete 12 éves koráig ne alkalmazs acetilszalicilsav hatóanyagú lázcsillapítót, de mások egészen 18 éves korig nem javasolják.

Mi a helyzet az Algopyrinnel?

Bár a közelmúltban az Algopyrin körül alakult ki nagyobb botrány, minek eredményeképpen ma már nem kapható vény nélkül a patikákban, a metamizol-nátrium-tartalmú láz- és fájdalomcsillapító csak tartós szedés és túladagolás esetén ve-

szélyes. Ebben az esetben valóban károsíthatja a vesét. Bár a legtöbb szakembernek nem ez az első választása, és csak kifejezetten magas láz esetén ajánlják, nem kell megijedned, ha a gyermekorvos ezt a készítményt javasolja. Ha pontosan az utasítások szerint adagolod a gyerekeknek, és nem haladod meg az előírt mennyiséget, nem lesz tőle baja. Négyéves korban porrá zúzva, bőséges folyadékkal kísérve egy tablettát harmada adható egyszerre a kicsiknek, a nap folyamán legfeljebb hatszor.

Mit adhatsz bátran?

Számos fájdalomcsillapító és lázcsillapító van forgalomban, de kisgyerekek esetében leginkább kettő jöhet szóba: a paracetamol- és az ibuprofen-tartalmú. A paracetamol és az ibuprofen egyaránt ugyanolyan jól csillapítja a fájdalmat és a lázat, mint az aszpirin, bár a szervezetben másképp fejti ki hatásukat, és mások a mellékhatásaik.

Paracetamol-tartalmú készítmények

Sok évig a paracetamol volt az első választás az aszpirinmentes lázcsillapításra. Legnagyobb előnye, hogy csecsemőknek is adható: a babák számára kiszertelt paracetamol elérhető folyékony szirup, cseppek, pezsgőpor vagy végbélkúp formájában.

Ez utóbbi hasznos lehet, ha a kicsi nem hajlandó szájon át bevenni az orvosságot, illetve gyomorpanaszai vannak, netán a betegséghöz hányás is társul.

Bár a paracetamol előírásos módon alkalmazva biztonságosnak számít, egy hétnél tovább tartó rendszeres szedése veszélyes lehet. Túladagolása, vagyis a javasolt dózis 15-szöröse halálos májkárosodást okozhat. Valószínűleg ez az oka annak, hogy a csecsemők számára kiszertelt folyékony lázcsillapító kis üvegekben kapható, és egyben ez a magyarázat arra is, hogy miért kell az összes gyógyszert olyan helyen tárolnod, ahol a már kúszó-totyogó apróság nem fér hozzá.

Vény nélkül kapható, paracetamol-tartalmú lázcsillapítók: Coldrex, Panadol, Béres Febrilin, Efferalgan, Neo Citran.

Ibuprofen-tartalmú készítmények

Egyre elterjedtebbek a vény nélkül kapható, folyékony, ibuprofen-tartalmú készítmények, és ma már számos gyermekorvos ezeket javasolja a paracetammal szemben, mivel kissé erősebb és tartósabb hatást biztosítanak.

Ezeket ugyanis elég hat-nyolc óránként beadni, szemben a paracetamol négy-hat órás adagolásával, ha tehát ezt választod, kevesebb vegyszert kell a kicsi szervezetébe juttatnod. Az ibuprofen szintén elérhető folyadék vagy csepp formájában, de csak hat hónaposnál idősebb gyerekeknek szabad adni, és sohasem akkor, ha kiszáradt, sűrűn hány, vagy hosi fájdalmai vannak.

Ha megfelelően adagolod őket, ezeknek a gyógyszereknek alig van mellékhatásuk: az ibuprofen legnagyobb hátránya az esetleges gyomorirritáció. Ezt könnyen elkerülheted, ha az orvosságot étkezés vagy ivás közben adod be a kicsinek. Nem véletlenül javasolja a legtöbb orvos, hogy a gyógyszert legalább egy egész pohár vízzel kell lenyelni: ez még felnőttkorban is feltétlenül szükséges, ha szeretnéd elkerülni a gyomorpanaszokat.

Vény nélkül kapható, ibuprofen-tartalmú lázcsillapítók: Algoflex, Nurofen, Spedifen.

Sok gyermekorvos régebben azt javasolta, hogy a szülők váltva adjanak a gyerekeknek paracetamol- és ibuprofen-tartalmú készítményt, de mára kiderült, hogy ez hosszútávon veszélyes lehet, ugyanis a két gyógyszer kombinációja vesekárosodáshoz vezethet.

Betegség esetén tehát mindvégig csak egyféle gyógyszerrel kezeld csemétédet, ha pedig éppen nincs szükséged a tablettákra, mint minden más gyógyszerre, ezeket is tartsd biztonságosan elzárva, olyan helyen, ahol babák és gyerekek sem férhetnek hozzá.

Cikkünk Heidi Murkoff, Arlene Eisenberg és Sandee Hathaway Az első 12 hónap - Újdonsült szülőknek a terhesség utáni időszakról című könyve alapján készült.



Szenna

(Senna alexandrina)

Leírás és előfordulás:

a jelenleg alexandria szenna néven tárgyalt növényt korábban két önálló fajként (alexandriai- és keskenylevelű szenna) kezelték. Mindkettő 100-150 cm magasra nőző félcserje. Leveleik párosan összetettek, 3-7 levélpárból állnak, rendszerint lándzsa alakúak. A korábban alexandriai szenna (*C. senna*) néven tárgyalt taxon levelei 2-3 cm hosszúak és 1 cm szélesek, az indiai vagy keskenylevelű szenna (*C. angustifolia*) levelei pedig 2-6 cm hosszúak, 1-2 cm szélesek. Az alexandriai szenna levelei hártványosak, az indiai levelei borszerűek. Mindkét taxon levelei kihegyezettek, épszerűek. Virágaik sárgák, zigomorfok. Hüvelyterméseik pergamenszerűek, kissé görbültek. Az alexandriai szennát 4-5 cm hosszú, 2-3 cm széles, benne 4-10 mag található. Az indiai szenna termései hosszabbak és keskenyebbek, bennük 7-10 mag fejlődik. Az alexandriai szenna Észak- és Északkelet-Afrikából származik, az indiai szennaként ismert *C. angustifolia* pedig Arábiában és Szudánban honos, de Indiában termesztik a legnagyobb mennyiségben.

Felhasznált részeik:

a levél (*Sennae folium* - Ph. Hg. VII., Ph. Eur. 4., = *Sennae acutifoliae folium*, *Sennae angustifoliae folium*) és a termés (*Sennae fructus* - Ph. Hg. VII., = *Sennae acutifoliae fructus* - Ph. Eur. 4. /alexandriai szenna/, = *Sennae angustifoliae fructus* - Ph. Eur. 4. /tinnevely-i szenna/).

Főbb hatóanyagok:

antrakinon-származékok (szennozidok), flavonoidok és nyálkaanyagok.

Főbb hatások:

hashajtó.

Ajánlott napi adagja:

20-30 mg hidroxiantracénszármazékkal egyenértékű drog, ill. készítmény, legfeljebb 1-2 hétig.

Felhasználás:

s z é k r e k e d é s megszüntetésére gyógyteák, ill. kivonatok vagy szennozidokat tartalmazó készítmények formájában.

Megjegyzés:

a szennát tartalmazó gyógyteákat és készítményeket 10 éven aluli gyerekek, várandós és szoptató anyák lehetőleg ne fogyasszák! Használata a várható mellékhatások (pl. bélnyálkahártyáján képződő pigmenthiány, vastagbélingerlékenység, káliumvesztés és az ezt kísérhető szív-és keringési panaszok) miatt csak rövid ideig, 1-2 hétig ajánlott.

